

การจัดการองค์ความรู้ (KM)

การพัฒนาคุณ คลองและลำน้ำธรรมชาติ

โดย

นางสาวดวงเดือน จำลองเพ็ง

นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ

คำนำ

ตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชซึ่งได้พระราชทานเนื่องในโอกาสที่ผู้นำสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิดาลัย ในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ไว้ตอนหนึ่งว่า “ คำว่า สหกรณ์นี้มีความหมาย คำว่า “สห” ก็ด้วยกัน “กรณ์” การทำ ทำงานกิจการต่างๆ หมายความว่า “สหกรณ์” แปลว่าการทำงานร่วมกัน การทำงานนี้ลึกซึ้งมาก เพราะจะต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้านงานการทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านการทำด้วยสมองและงานที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม” การพัฒนาคุณ คลอง ลำน้ำธรรมชาติ ตามโครงการสหกรณ์ไทยรวมใจรักขนานน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน การดำเนินกิจกรรมต่างๆได้มีการน้อมนำพระราชดำริมาใช้ทำให้ผลการดำเนินงานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งหวังว่าผลจากการจัดองค์ความรู้ในครั้งนี้จะเกิดประโยชน์ต่อสมาชิกและสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ต่อไป

นางสาวดวงเดือน จำลองเพ็ญ

กันยายน ๒๕๖๐

สารบัญ

	หน้า
ความเป็นมา	
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้อง	๒
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการจัดการองค์ความรู้	๖
บทที่ ๔ บทสรุป	
บทสรุปการพัฒนาคลังชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง	๗
ภาคผนวก	๘
แผนการจัดการความรู้	
บรรณานุกรม	๙

ความเป็นมา

ด้วยกรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้อนุมัติโครงการ “ สหกรณ์ไทยรวมใจรักขนานน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน “ เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์ร่วมกับขบวนการสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ขบวนการสหกรณ์ร่วมดำเนินกิจกรรมถวายเป็นพระราชกุศล ให้สมาชิกและคนในชุมชนมีแหล่งน้ำธรรมชาติในการอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร

กิจกรรมที่ดำเนินการ

๑. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร่วมกับขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดกิจกรรม และพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการ โดยทุกจังหวัดต้องดำเนินกิจกรรม
๒. ในการดำเนินกิจกรรม หากจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการขอใช้พื้นที่หรือการเข้าดำเนินการในพื้นที่ให้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เสร็จโดยเร็ว
๓. ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดทุกจังหวัดร่วมกับขบวนการสหกรณ์ในจังหวัด ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกประชาชนโดยทั่วไปได้ทราบโดยทั่วกัน เช่น แผ่นพับ ป้ายไวนิล วิหุยุ เป็นต้น
๔. ในการดำเนินกิจกรรมให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร่วมกับขบวนการสหกรณ์ร่วมแรงร่วมใจดำเนินการ
 - ร่วมแรง หมายถึง ร่วมแรงกาย ร่วมแรงเงิน และร่วมความคิด
 - ร่วมใจ หมายถึง เสียสละเพื่อส่วนรวม สามัคคี มีความพร้อมเพรียงกันรวมตัวกันด้วยความตั้งใจเพื่อผลที่ดียิ่ง มีกการปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนข้อบังคับและกฎกติการ่วมกัน และมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและหมู่คณะ
๕. กำหนดวันดำเนินการกิจกรรม ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร่วมกับขบวนการสหกรณ์กำหนดวันดำเนินการกิจกรรมได้ตามความพร้อมและเหมาะสม
๖. กรณีมีวัสดุเหลือหรือที่ได้จากการดำเนินกิจกรรม ควรนำมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำปุ๋ยจากผักตบชวา เป็นต้น
๗. รายงานผลให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ พร้อมรูปภาพการดำเนินกิจกรรม

กลุ่มเป้าหมาย

การพัฒนาคุณ คลอง ลำน้ำธรรมชาติ จังหวัดละ ๑ แห่ง ๗๖ จังหวัด ๒ พื้นที่ รวม ๗๘ แห่ง

บทที่ ๑ บทนำ

นิยามความหมายของสหกรณ์ สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคมที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงทุนร่วมกัน จัดการร่วมกัน ในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการหรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิ์ออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่ เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์โคนม, หรือคณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

นิยามความหมายของกลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยกลุ่มเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๗ หมายความว่า บุคคล ผู้ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลักจำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบคน และมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ เกษตรกรรม อาจร่วมกันจัดตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกร และจดทะเบียนจัดตั้งตาม พระราชกฤษฎีกา

นิยามความหมายของการจัดการความรู้ ปัจจุบันโลกได้เข้าสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy – KBE) งานต่างๆ จำเป็นต้องใช้ ความรู้มาสร้างผลผลิตให้เกิดมูลค่าเพิ่มมากยิ่งขึ้น การจัดการความรู้เป็นคำกว้างๆ ที่มีความหมายครอบคลุมเทคนิค กลไก ต่างๆ มากมาย เพื่อสนับสนุนให้การทำงานของแรงงานความรู้ (Knowledge Worker) มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น กลไกดังกล่าว ได้แก่ การรวบรวมความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ ที่ต่างๆ มารวมไว้ที่เดียวกัน การสร้างบรรยากาศให้คนคิดค้น เรียนรู้ สร้าง ความรู้ใหม่ๆ ขึ้น การจัดระเบียบความรู้ในเอกสาร และทำสมุดหน้าเหลืองรวบรวมรายชื่อผู้มีความรู้ในด้านต่างๆ และที่สำคัญที่สุด คือการสร้างช่องทางและเงื่อนไขให้คนเกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน เพื่อนำไปใช้พัฒนางานของตนให้ สัมฤทธิ์ผล

องค์ความรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นการน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งได้พระราชทานความหมายของคำว่า “สหกรณ์” มาขับเคลื่อนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้เกิดผลสำเร็จและมีความมั่นคง ยั่งยืน

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด จึงได้จัดทำองค์ความรู้ เรื่องการพัฒนาคุณ คลอง ลำน้ำธรรมชาติ ของ คลองชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง ตำบลบึงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด มาใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานสหกรณ์ผู้ใช้น้ำต่างๆ

บทที่ ๒ ทฤษฎี แนวคิดที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการจัดการความรู้ สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (๒๕๔๘; ๔) ได้ให้ความหมายของ การจัดการความรู้คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคน ในองค์การสามารถเข้าถึงความรู้และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันส่งผลให้องค์การมี ความสามารถในการแข่งขันสูงสุด ศ.นพ. วิจารย์พานิช ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ ไว้ว่า การจัดการความรู้ หรือที่เรียกย่อๆ ว่า KM คือ เครื่องมือ เพื่อใช้ในการบรรลุเป้าหมายอย่างน้อย ๓ ประการไปพร้อมๆ กัน ได้แก่ บรรลุเป้าหมายของงาน บรรลุเป้าหมาย การพัฒนาคน และบรรลุเป้าหมายการพัฒนางานองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น การจัดการความรู้จึงไม่ใช่ เป้าหมายในตัวของมันเอง เมื่อไรก็ตามที่มีการเข้าใจผิด เอาการจัดการความรู้เป็นเป้าหมาย ความผิดพลาดก็เริ่มเดินเข้ามา อันตรายที่จะเกิดตามมาคือ การจัดการความรู้การจัดการความรู้เทียม หรือ ปลอม เป็นการดำเนินการเพียงเพื่อให้ได้ชื่อว่ามี การจัดการความรู้เท่านั้นเอง ปณิตา พนภัย (๒๕๔๔ ; ๒๔) ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่าหมายถึง กระบวนการอย่างเป็น ระบบ เกี่ยวกับการประมวลผล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างความรู้หรือนวัตกรรม และจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่สามารถเข้าถึงได้โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ความรู้ (Knowledge) คือ ทรัพยากรที่สำคัญอย่างหนึ่งในตลาดที่มีการแข่งขันทางการค้าในโลกยุค โลกาภิวัตน์ (เจนเนตร และคณะ, ๒๕๔๖, น.๑) Lefi Edvisson (๑๙๙๘, p.๓-๙) ได้แบ่งความรู้ออกเป็น ๓ ประเภท คือ ความรู้เฉพาะบุคคล ความรู้ของ องค์กร และความรู้ที่เป็นระบบ ดังนี้ ๑.) Individual Knowledge : ความรู้เฉพาะบุคคล เป็นความรู้ที่มีอยู่ในตัวพนักงานแต่ละคน ๒.) Organization Knowledge : ความรู้ขององค์กร เป็นความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง พนักงานที่อยู่ในกลุ่มหรือฝ่ายงานต่าง ๆ ในองค์กร ทำให้เกิดเป็นความรู้โดยรวมขององค์กร สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน การทำงานขององค์กรได้มากขึ้น ๓.) Structure Knowledge : ความรู้ที่เป็นระบบ เป็นความรู้ที่เกิดจากการสร้างหรือต่อยอดองค์ความรู้ผ่าน กระบวนการ คู่มือ และจรรยาบรรณต่าง ๆ ในองค์กร ทั้งนี้ความรู้ทั้ง ๓ ประเภทข้างต้น สามารถเป็นไปได้ทั้งในรูปของ Tacit Knowledge และ Explicit Knowledge

ประเภทของความรู้ (Type of Knowledge) ๑. ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวบุคคล (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์หรือ สัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูดหรือ ลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่นทักษะในการทำงาน งานฝีมือหรือการคิดเชิงวิเคราะห์ ๒. องค์ความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) เป็นความรู้ที่สามารถรวบรวมถ่ายทอดได้โดยผ่านวิธีการต่างๆ เช่นการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ทฤษฎี คู่มือต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ กระบวนการจัดการความรู้ที่ได้รับความนิยมที่ทุกคนต้องรู้จัก คือ SECI Model ของ Nonaka และ Takeuchi

(๑๙๙๕) ที่ได้เสนอแนวคิดว่าความรู้ของคนสามารถแบ่งได้ ๒ ประเภท ได้แก่ ความรู้ชัดแจ้ง (Explicit) และ ความรู้ฝังลึก (Tacit) ซึ่งความรู้ทั้งสองประเภทมีความสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในการทำงาน หากมีการดึงความรู้ที่ฝังลึกออกมาใช้หรือเปลี่ยนให้เป็นความรู้ใหม่ขึ้นและเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นซึ่ง SECI Model จะเป็นการอธิบายการถ่ายทอดความรู้และการเปลี่ยนรูปแบบของความรู้ทั้งสองประเภท เกิดเป็นความรู้ใหม่

Socialization เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้แบบความรู้ฝังลึกไปเป็นความรู้ฝังลึก (Tacit to Tacit) โดยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรงของผู้ที่สื่อสารระหว่างกัน สร้างเป็นความรู้ของแต่ละบุคคลขึ้นมาผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น การสังเกต การลอกเลียนแบบ และการลงมือปฏิบัติความรู้ฝังลึกนี้อาจจะเป็น กระบวนการคิดซึ่งเป็นการยากที่จะอธิบาย ออกมาเป็นคำพูด การที่เข้าไปมีส่วนร่วมจะทำให้สามารถเรียนรู้ได้ Externalization เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้แบบความรู้ฝังลึกไปเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Tacit to Explicit) สามารถทำได้โดยการเปรียบเทียบการตั้งสมมติฐาน กรอบความคิด ในการถ่ายทอดความรู้ฝังลึกออกมาเป็นความรู้ชัดแจ้ง ทำได้ยากอาจทำได้โดยผ่านการพูดคุย การเล่าเรื่อง ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความรู้ Combination เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้แบบความรู้ชัดแจ้งไปเป็นความรู้ชัดแจ้ง (Explicit to Explicit) เป็นกระบวนการที่ทำให้ความรู้สามารถจับต้องได้นำไปใช้ได้และใช้งานร่วมกันได้สามารถทำได้โดยการแยกแยะ แบ่งประเภท และทำให้อยู่ในรูปเอกสาร เป็นการจัดระบบความรู้

Internalization เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้แบบความรู้ชัดแจ้งไปเป็นความรู้ฝังลึก (Explicit to Tacit) เกิดจากการทำความเข้าใจในความรู้แบบชัดแจ้งของบุคคลจนเกิดเป็นความรู้ขึ้น โดยผ่านการอ่านหนังสือ เอกสาร แล้วทำความเข้าใจ หรือผ่านการฝึกปฏิบัติ การนำเอาความรู้ไปใช้ กระบวนการต่าง ๆ จะเกิดขึ้นหมุนวนกันไปซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซึ่งในแต่ละกระบวนการที่เกิดการเปลี่ยนรูปแบบ ระหว่างความรู้ฝังลึกกับความรู้ชัดแจ้งทำให้เกิดความรู้ใหม่เพิ่มขึ้น นั่นหมายความว่า Externalization และ Internalization เป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างความรู้ยังสามารถกระตุ้นให้กระบวนการทั้ง ๔ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจน เกิดเป็นเกลียวความรู้ (Knowledge Spiral) และยิ่งเกลียวความรู้หมุนเร็วเท่าไรก็จะทำให้เกิดความรู้เพื่อนำไปใช้ ประโยชน์กับองค์กรได้มากขึ้น เท่านั้น องค์ประกอบของวงจรความรู้ ๑. คน (People) ในองค์กรจึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก การจัดการความรู้เป็น กลยุทธ์ กระบวนการ และ เทคโนโลยีที่ใช้ในองค์กรเพื่อแสวงหา สร้าง จัดแลกเปลี่ยน และทำให้ความรู้ที่ต้องการได้รับผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ที่ องค์กรต้องการ เป็นการผสมผสานความรู้จากหลายศาสตร์ เช่น การบริหารจัดการ (Management science) ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial intelligence) และพฤติกรรมองค์กร (Organization behavior) ๒. ด้านกระบวนการ (Process) กระบวนการของการจัดการความรู้ ประกอบด้วย แนวทางและขั้นตอนของ การจัดการความรู้โดยต้องระบุประเภทของสารสนเทศที่ต้องการทั้งจากแหล่งข้อมูล

ภายในและภายนอกเป็นการแยกแยะว่า ความรู้ชนิดใดที่ควรนำมาใช้ในองค์กร แล้วนำความรู้นั้นมา กำหนดโครงสร้างรูปแบบ และตรวจสอบความถูกต้อง ก่อนที่จะนำมาผลิตและเผยแพร่โดยการบริหารกระบวนการ นั้น จะต้องเข้าใจวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนขององค์กรว่าต้องการให้บรรลุ เป้าหมายอะไร ๓. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Technology) การจัดการความรู้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือ เพื่อพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ ความรู้ในองค์กรให้เป็นความรู้ที่เกิดประโยชน์ต่อบุคคลนั้น ในเวลาและรูปแบบที่แต่ละ องค์กรต้องการ เทคโนโลยี ที่ใช้ในการจัดการความรู้มีความหมายกว้างกว่าเทคโนโลยีและความรู้ของบุคคล โดยใช้ เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เพื่อให้บุคลากรทุกคนในองค์กรสามารถสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ตามพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชซึ่งได้พระราชทานเนื่องในโอกาสที่ผู้นำ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม และสหกรณ์ประมงทั่วประเทศ เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ ศาลาดุสิตาลัย ใน วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๖ ไว้ตอนหนึ่งว่า

“ คำว่า สหกรณ์นี้มีความหมาย คำว่า “สห” ก็ด้วยกัน “กรณ์” การทำ ทำงานกิจการต่างๆ หมายความว่า “สหกรณ์” แปลว่าการทำงานร่วมกัน การทำงานนี้ลึกซึ้งมาก เพราะว่าจะต้องร่วมมือกันในทุกด้าน ทั้งในด้าน งานการทำด้วยร่างกาย ทั้งในด้านการที่ทำงานด้วยสมองและงานที่ทำด้วยใจ ทุกอย่างนี้ขาดไม่ได้ต้องพร้อม”

และพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชซึ่งได้พระราชทานเนื่องในโอกาสที่ผู้นำ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคมและสหกรณ์ประมงทั่วราชอาณาจักร เฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ณ โรงโคนมสวน จิตรลดา ในวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๒๕ ไว้ตอนหนึ่งว่า

“ เคยได้อธิบายแล้วว่าสหกรณ์นี้ก็มาจากคำว่า “สห” ก็ด้วยกัน “กรณ์” ก็ทำงานก็หมายความว่าทำงาน ทำให้มีผลผลิต ทำให้มีความมั่นคง ทำให้มีความเจริญด้วยกัน พร้อมกัน อันนี้ก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ฉะนั้นทุกคนที่ เกี่ยวข้องกับการเกษตรนั้นต้องรู้ว่าถ้าหากไม่มีสหกรณ์หรือกิจการที่เหมือนสหกรณ์ อาจจะไม่เรียกสหกรณ์ก็ได้แต่ ว่าเป็นวิธีทำงานแบบสหกรณ์คือทำงานด้วยกัน อุดหนุนเกื้อหนุนกันงานทางด้านเกษตรนี้ไม่มีทางที่จะก้าวหน้า อาจจะไม่มีความที่จะรอดตัวได้ และถ้างานทางด้านเกษตรไม่รอดตัวก็คงทำให้ประชาชนในประเทศไทยนี้อยู่ไม่ค่อย ได้

เรื่องสหกรณ์ก็ขอเติมอีกนิดว่า ความจริงเมืองไทยนี้ วิถีปฏิบัติงานทางด้านเกษตรก็ได้ทำมาในรูปสหกรณ์ เป็นเวลาร้อยปีแล้ว ไม่ใช่ใหม่ๆ ไม่ใช่ต้องดูตำราของสหกรณ์ซึ่งเพิ่งทำมาในระยะไม่กี่ปีนี้มีอยู่มานานแล้วไม่ใช่เพิ่ง มี และได้พูดถึงการส่งเสริมในด้านงานของชลประทานนั้น เกษตรกรเมืองไทยได้ทำมาด้วยตนเองเหมือนเป็น สหกรณ์ซึ่งไม่ได้ชื่อว่าเป็นสหกรณ์ เป็นสมาคม ซึ่งหมายความว่า เป็นผู้ที่มาลงแขกช่วยกัน ทำมาเป็นเวลาช้านาน แล้ว อย่างเช่นภาคเหนือเมื่อถึงฤดูกาลก็พากันมาซ่อมสร้างฝายทดน้ำเพื่อที่จะทำการชลประทาน อันนี้ทำกันมา

เป็นเวลานาน ที่เรียกว่าฝ่ายชาวบ้าน ทำมาเป็นเวลาร้อยปีแล้วและก็ได้ผลดี ทำให้ส่วนรวมของกลุ่มชาวนาได้รับผลดีทีเดียว”

จากพระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ให้ความสำคัญกับการสหกรณ์และมีบทบาทสำคัญต่อการเกษตรรวมทั้งระบบชลประทานของประเทศ พระองค์ทรงตระหนักว่าประชาชนส่วนใหญ่ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรม แหล่งน้ำจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดหาและพัฒนาให้มีปริมาณมากเพียงพอที่จะใช้ได้ตลอดปี เพื่อเป็นการถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช กรมส่งเสริมสหกรณ์จึงได้จัดทำโครงการสหกรณ์รวมใจรักขนานน้ำเพื่อพ่อของแผ่นดิน เพื่อให้ขบวนการสหกรณ์ได้ร่วมกันพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของพื้นดินอันจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของสมาชิกสหกรณ์และประชาชนในพื้นที่

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการจัดการองค์ความรู้

การพัฒนาคุณ คลอง ลำน้ำธรรมชาติให้ประสบผลสำเร็จ ได้ใช้วิธีการหลายรูปแบบร่วมกัน ได้แก่ การประชุมชี้แจง การประสานงานขอความร่วมมือเจ้าของพื้นที่และการร่วมมือกันทำกิจกรรม

วิธีการหรือกระบวนการ ที่ส่งผลให้งานนั้นๆ ประสบผลสำเร็จ

การพัฒนาคุณ คลอง ลำน้ำธรรมชาติ โดยการใช้งบประมาณจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ และใช้หลักการมีส่วนร่วม ดังนี้

๑. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดร่วมกับขบวนการสหกรณ์ในจังหวัดร่วมประชุมปรึกษาหารือเพื่อกำหนดกิจกรรมและพื้นที่เป้าหมายที่จะดำเนินการ

๒. กลุ่มส่งเสริมสหกรณ์ ๗ สำรวจพื้นที่เป้าหมายที่จะทำการขุดลอกคลองชลประทานห้วยวังนอง

๓. ประสานชลประทานขอเข้าดำเนินการขุดคลอง

๔. ประชุมเตรียมการทำกิจกรรมกับสหกรณ์ สมาชิกที่ใช้ประโยชน์จากคลองส่งน้ำ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน

๕. ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิก ประชาชนโดยทั่วไปได้ทราบทั่วกัน เช่น แผ่นพับ ป้ายไว้นิล วิหุ่ เสียงตาม

สาย เป็นต้น

๖. ดำเนินกิจกรรมร่วมกันตามวันที่กำหนดดำเนินกิจกรรม

๗. นำวัสดุเหลือใช้ทำปุ๋ยหมัก

บทที่ ๔ บทสรุปการพัฒนาคลองชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง

การพัฒนาคลองชลประทานอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๖๐ สถานที่ดำเนินการ บ้านบุงเลิศ ตำบลบุงเลิศ อำเภอเมยวดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้วิธีขบวนการมีส่วนร่วมด้านต่างๆ ได้แก่ ร่วมแรงกาย ร่วมแรงเงิน ร่วมความคิดและร่วมใจ ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ สมาชิกสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ฝ่ายจัดการของสหกรณ์ผู้ใช้น้ำอ่างเก็บน้ำห้วยวังนอง จำกัด ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ บุคลากรจากสำนักงานสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ดและชลประทานจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน ๑๓๐ คน งบประมาณทั้งสิ้น ๔๒,๘๒๐.๐๐ บาท แยกเป็น หน่วยงานภาครัฐ ๒๐,๐๐๐.๐๐ บาท ขบวนการสหกรณ์ ๕,๐๐๐.๐๐ บาทและภาคเอกชนและประชาชน ๑๗,๘๒๐.๐๐ บาท

ภาคผนวก

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) ชื่อส่วนราชการ : สำนักงานสำนักงานสหกรณ์จังหวัดร้อยเอ็ด หน้าที่ : ๑/๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ : เร่งรัด ยกระดับคุณภาพ และขยายการให้บริการแก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และประชาชน ทั่วไป องค์ความรู้ที่จำเป็น : การพัฒนาคุณ คลอง ลำน้ำธรรมชาติ

บรรณานุกรม

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ.ข้อมูล ความรู้ และทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการความรู้. [ออนไลน์].
เข้าถึงได้จาก:<http://library.psu.ac.th/libraryblog/?p=๒๓๓> เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ ๒. โครงการ

วิกิพีเดีย สารานุกรม.การจัดการความรู้.[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <https://th.wikipedia.org/wiki/>
เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๙